

**Національна академія наук України
Головна астрономічна обсерваторія**

ПРОТОКОЛ
засідання дирекції
11.10.2018 № 3
м. Київ

ПРИСУТНІ:

акад. НАН України **Я.С. Яцків** (директор ГАО НАН України), **С.Г. Кравчук** (заст. директора з наукової роботи), **Л.М. Свачій** (уч. секретар), чл.-кор. НАН України **Н.Г. Щукіна**, чл.-кор. НАН України **Л.С. Пілюгін**, **Я.В. Павленко**, **Б.Ю. Жилияєв**, **І.Б. Вавилова**, **І.І. Синявський**, **П.П. Корсун**, **М.М. Медведський**, **Б.О. Шахов**, **О.А. Велесь**, **В.Л. Костюченко** (голова профспілки, т.в.о. заст. директора зі загальних питань), **Н.Ф. Парусімова** (начальник планового відділу).

ПОРЯДОК ДЕННИЙ

1. Про підсумки роботи підрозділів ГАО НАН України за I–III квартали 2018 року.
2. Про охорону об'єктів ГАО НАН України.
3. Різне.

-
1. **СЛУХАЛИ:** Про підсумки роботи підрозділів ГАО НАН України за I–III квартали 2018 року.

Директор ГАО НАН України акад. НАН України **Я.С. Яцків:** Згідно з порядком денним сьогоднішнього засідання дирекції ознайомимось з результатами роботи підрозділів Обсерваторії за три квартали, що минули. Прошу керівників підрозділів коротко проінформувати про підсумки діяльності за I–III квартали поточного року.

Керівники підрозділів ГАО НАН України **М.М. Медведський**, **Я.В. Павленко**, **П.П. Корсун**, **І.І. Синявський**, чл.-кор. НАН України **Н.Г. Щукіна**, чл.-кор. НАН України **Л.С. Пілюгін**, **І.Б. Вавилова**, **С.Г. Кравчук**, **Б.Ю. Жилияєв** та **О.А. Велесь** розповіли про діяльність упродовж I–III кварталів 2018 р.у підрозділах, котрі вони очолюють, та назвали основні здобутки за звітний проміжок (кількість публікацій, участь у наукових конференціях тощо). Зокрема, відділ позагалактичної астрономії та астроінформатики за звітний проміжок опублікував понад 10 статей, аспірантка відділу **О.О. Торбанюк** достроково захистила кандидатську дисертацію, інші молоді вчені відділу також дуже активно працюють. Співробітники лабораторії швидкоплинних процесів у зірках домовилися з керівником приватної обсерваторії у шт. Каліфорнія, США, про спільну роботу. На основі цієї домовленості **С.М. Похвала** уже провів два сеанси спектрографічних спостережень чотирьох об'єктів (гарячі змінні зорі) у режимі віддаленого доступу на 9-дюймовому телескопі системи Шмідта–Кассегрена і за результатами спостережень готує публікацію. Співробітниця цієї ж лабораторії **І.Е. Верлюк** недавно здобула цікавий результат, а саме, виявила появу короткоперіодичних гармонік на фоні спалахів зорі **YZCm1** (спалахуюча зоря пізнього спектрального класу). Крім того, науковці названої лабораторії виконали денні

спостереження метеорів.

Після цього присутні приступили до обговорення виступів.

Акад. НАН України **Я.С. Яцків**: В.Л. Карбовський та П.Ф. Лазоренко сказали, що для їхніх задач не обов'язково спостерігати на АЗТ-2, їм достатньо телескопа ДША. Але з ДША чомусь знято касету для фотоплатівок – прошу повернути її туди. Також треба забрати ДША з балансу лабораторії швидкоплинних процесів у зірках. Порадьмося, якому підрозділові віддати цей інструмент: у лабораторію МІЗОН-А чи у відділ астрометрії та космічної геодинаміки.

С.Г. Кравчук: Це суто астрометричний інструмент, тому доцільно віддати його у відділ астрометрії та космічної геодинаміки.

Акад. НАН України **Я.С. Яцків**: Добре, то переведемо ДША на баланс відділу астрометрії та космічної геодинаміки. І треба узгодити це з лабораторією МІЗОН-А та компанією «ВАІТЕ», бо у павільйон телескопа ДША бувають екскурсії.

П.П. Корсун: Аспірантка Олена Шубіна успішно закінчує аспірантуру. Чи не буде проблем щодо зарахування її на роботу в ГАО?

Акад. НАН України **Я.С. Яцків**: Не буде проблем з цим.

Акад. НАН України **Я.С. Яцків**: Відділ атмосферної оптики та приладобудування дуже напружено працює. З цим відділом активно співпрацюють Ж.М. Длугач та В.М. Петухов.

Чл.-кор. НАН України **Н.Г. Щукіна**: Який внесок Н.В. Харченко у роботу лабораторії фізики галактик з активним зореутворенням?

Чл.-кор. НАН України **Л.С. Пілюгін**: Н.В. Харченко досліджує зоряні скупчення Галактики.

Чл.-кор. НАН України **Н.Г. Щукіна**: Ви згадали інноваційний проект щодо контролю космічного простору. Чи не могли б Ви сказати докладніше про нього?

І.Б. Вавилова: Повна назва цієї НДР така: «Тестування та впровадження програмно-математичного забезпечення вимірювань параметрів руху космічних апаратів і малих небесних тіл для завдань контролю космічного простору та навколоземної астрономії». Ця прикладна НДР в основному виконується у другому півріччі цього року в рамках програми «Науково-технічні проекти наукових установ НАН України 2018 року» (за конкурсною тематикою). Науковий керівник проекту – акад. Я.С. Яцків, відповідальний виконавець – І.Б. Вавилова. Мета названого науково-технічного інноваційного проекту полягає у тестуванні та впровадженні створеного українськими розробниками оригінального програмно-математичного забезпечення вимірювання положень та параметрів руху космічних та інших літальних апаратів, малих небесних тіл Сонячної системи, що реєструються над територією України, в інтересах національної системи контролю космічного простору та навколоземної регіональної астрономії.

Б.Ю. Жилияєв: У мене запитання теж до І.Б. Вавилової. Що то за проект з космічної тематики, котрий виконується у Вашому відділі?

І.Б. Вавилова: Назва цієї НДР така: «Новітні методи та нові знання про будову матерії у Всесвіті: опрацювання та наповнення бази даних рентгенівських космічних місій». Ми виконуємо її разом з ІТФ НАН України у рамках Цільової комплексної програми НАН України з наукових космічних досліджень на 2018–2022 рр.

Акад. НАН України **Я.С. Яцків**: Цей проект стосується дослідження астрофізичних проявів темної матерії. Робота націлена на проведення докладного моделювання спектра

даних «Місго-Х» для визначення, чи здатний цей інструмент остаточно підтвердити походження лінії на енергії 3.5 кеВ як результату розпаду темної матерії.

Чл.-кор. НАН України **Н.Г. Щукіна**: Щодо АЗТ-2, то треба, аби там була людина, котра б контролювала роботу телескопа, тобто щоб там працював не сам спостерігач.

С.Г. Кравчук: Так і буде.

Б.Ю. Жиляєв: І треба, щоб заявки на спостереження за допомогою АЗТ-2 були розміщені на сайті ГАО.

С.Г. Кравчук: Ми організуємо це.

Акад. НАН України **Я.С. Яцків**: Нещодавно вийшла друком книжка *«Головна астрономічна обсерваторія НАН України: від ідеї створення до визнання»* (Київ, «Наукова думка», 2018 р.). Вона буде цікава для молодого покоління співробітників ГАО. 25 жовтня цього року відбудеться її презентація. Прошу керівників відділів Обсерваторії надати О.В.Клименко списки тих, хто раніше працював у ГАО, але вже не працює. Ми вручимо цим людям-ветеранам примірники книжки. Також прошу усіх членів дирекції проглянути книжку та інформацію про помічені неточності чи помилки надати І.П. Крячкові. Він зведе їх для підготовки переліку помічених помилок і для врахування в електронному варіанті книжки. Електронна версія книжки, яку ми викладемо пізніше на сайті ГАО, уже має бути без помилок.

УХВАЛИЛИ:

Інформацію про підсумки роботи підрозділів ГАО НАН України за I–III квартали 2018 року взяти до відома.

Перевести телескоп ДША ГАО НАН України з балансу лабораторії швидкоплинних процесів у зірках на баланс відділу астрометрії та космічної геодинаміки ГАО НАН України.

2. СЛУХАЛИ: Про охорону об'єктів ГАО НАН України.

Директор ГАО НАН України акад. НАН України **Я.С. Яцків** проінформував присутніх про зміст доповідної записки комісії (голова комісії – Р.Р. Кондратюк), створеної для розслідування причин і наслідків несанкційованого проникнення у павільйон АЗТ-2 у ніч з 29 на 30 вересня 2018 р.

Після цього акад. **Я.С. Яцків** надав слово т.в.о. заступника директора зі загальних питань В.Л. Костюченкові.

В.Л. Костюченко докладно розповів про стан охорони об'єктів ГАО НАН України. Зокрема, він зазначив, що теперішня система охорони не захищає приміщення Обсерваторії від несанкційованих проникнень і крадіжок майна. Доповідач сформулював цілу низку пропозицій, котрі надійшли від згаданої вище комісії, для істотного поліпшення організації охорони АЗТ-2 та інших приміщень ГАО НАН України. Далі В.Л. Костюченко назвав проблеми, які виникають при реалізації таких пропозицій.

Після виступу В.Л. Костюченка присутні приступили до обговорення порушеного питання (**С.Г. Кравчук**, чл.-кор. НАН України **Н.Г. Щукіна**, **О.А. Велесь**, акад. НАН України **Я.С. Яцків**). Зокрема, чл.-кор. НАН України **Н.Г. Щукіна** запропонувала оцінити мінімальну й максимальну суми коштів, які потрібні для відчутного поліпшення стану охорони об'єктів ГАО НАН України.

УХВАЛИЛИ:

Інформацію про зміст доповідної записки комісії (голова комісії – Р.Р. Кондратюк), котра розслідувала причини й наслідки несанкційованого проникнення у павільйон АЗТ-2 у ніч

з 29 на 30 вересня 2018 р., взяти до відома.

Інформацію про стан охорони об'єктів ГАО НАН України та пропозиції щодо її істотного поліпшення взяти до відома.

Членам розширеної дирекції ГАО НАН України подати нові пропозиції щодо відчутного поліпшення стану охорони об'єктів ГАО НАН України.

Рекомендувати адміністрації ГАО НАН України вжити потрібних заходів для налагодження охорони об'єктів ГАО НАН України.

Оголосити догану керівникові групи охорони ГАО НАН України Яцківу І.О. та висловити суворе попередження групі охорони ГАО НАН України у зв'язку з незадовільною роботою 29–30 вересня 2018 р.

3.

а) СЛУХАЛИ: Про фінансову ситуацію підрозділів ГАО НАН України станом на початок четвертого кварталу 2018 р.

Директор ГАО НАН України акад. НАН України **Я.С. Яцків:** У четвертому кварталі поточного року фінансовий стан у підрозділах ГАО значно кращий, ніж під час трьох попередніх кварталів. Зокрема, всі відділи у жовтні отримають додаткові кошти з відомчої НДР № 406. Виграно фінанси і для ще кількох проектів. А станом на початок жовтня ц.р. відділ субзоряних і планетних систем і відділ позагалактичної астрономії та астроінформатики мають заборгованість, відповідно 5477 грн та 12047 грн. Їм треба ліквідувати ці заборгованості впродовж четвертого кварталу.

УХВАЛИЛИ: Інформацію про фінансову ситуацію підрозділів ГАО НАН України станом на початок четвертого кварталу 2018 р. взяти до відома. Рекомендувати керівникам відділу субзоряних і планетних систем і відділу позагалактичної астрономії та астроінформатики ліквідувати протягом четвертого кварталу 2018 р. наявну заборгованість.

б) СЛУХАЛИ: Про лист з Відділення фізики і астрономії НАН України від 9 жовтня 2018 р. щодо відповіді на скаргу про невпорядкованість території, прилеглої до ГАО НАН України.

Директор ГАО НАН України акад. НАН України **Я.С. Яцків** проінформував щодо листа з Відділення фізики і астрономії НАН України від 9 жовтня 2018 р. У листі просять адміністрацію ГАО НАН України надати проект відповіді для гр. В.А. Неходи, котрий звернувся (у формі електронного листа) до КМУ зі скаргою на невпорядкованість території, прилеглої до ГАО НАН України.

Акад. **Я.С. Яцків:** Прошу В.Л. Костюченка підготувати проект відповіді на цю скаргу. Також прошу суворо попередити (від імені директора) орендарів ГАО НАН України щодо впорядкування території, якою вони тимчасово користуються. Інакше ГАО НАН України розірве з ними договір про аренду.

УХВАЛИЛИ:

Інформацію про лист з Відділення фізики і астрономії НАН України від 9 жовтня 2018 р. щодо відповіді на скаргу про невпорядкованість території, прилеглої до ГАО НАН України, взяти до відома.

в) СЛУХАЛИ:

Про угоду між НАН України та Національним інститутом астрофізики (Італія).

Директор Обсерваторії акад. НАН України **Я.С. Яцків** проінформував про укладення угоди щодо співробітництва між НАН України та Національним інститутом астрофізики (Італія) і додав, що угода зберігатиметься у вченого секретаря ГАО НАН України.

УХВАЛИЛИ:

Інформацію про укладення угоди щодо співробітництва між НАН України та Національним інститутом астрофізики (Італія) взяти до відома.

Голова

_____

акад. НАН України Я.С. Яцків;

секретар

_____

Л.М. Свачій.